

Ալիեր Պուսինի հետ կինսարկի Ղարաբաղի, Իրանի ու էլի ուրիշ հարցեր

Այսօր մեկօրյա այցով Մոսկվա կենկնի Ադրբեջանի նախագահ Իլիա Ալիերը: Տարբեր աղբյուրների վկայակցմամբ ադրբեջանական լրատվամիջոցները նշում են, թե ստասկում է Ալիերի հանդիպումը Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուսինի հետ, իսկ կենտրոնական հարցերի շրջանակում որոշես հավանական նշվում են Ղարաբաղյան հարցի կարգավորումը, Ադրբեջանի սարածում ամերիկյան հակահրթրոսային կայանների տեղադրման հարցը, իրավիճակն Իրանի շուրջը եւ այլն: Հետաքրքիր է, որ մինչ Ալիերի այցելությունը, ըստ «Ազերթաժ» գործակալության, ՌՂ Դաւենային ժողովի Դաւենության խորհրդի նախագահ Սերգեյ Սիրոնովը հայտարարել է, որ Ադրբեջանը Հարավային Կովկասում Ռուսաստանի ռազմավարական գործընկերն է:

ՄԱՐԱԳՐԱԿԱՆ

Տեղացավ ժողովրդի մարդը

Ըիտե այն դահին, երբ երկիրը, եւս մեկ անգամ, կարիք ուներ նրա հավասարակշիռ ու հավասարակշռող ներկայության, վարչապետ, կուսակցադեմոկրատ, Բաղդատե Անդրանիկ Մարգարյանը լեց կառավարության նախընտրվածը: Դավաճանեց սիրը: Եվ ծիտե այն դահին, երբ դաստասկում էր, հենց այս օրերին, եւս մեկ անգամ մեկնել Ֆրանսիա՝ բժեկական ստուգման ու վերահասական միջամտության: Առջեւում խորհրդարանական ընտրություններն են, որոնց արդյունքը կանխորոշելու է նաեւ հանրապետության հաջորդ նախագահական ընտրությունների էլը: Անկախ այն բանից, թե ինչ բնույթի՝ կային ու դեռ կան ներքին դաժմանավորվածություններ, որոնց կասարումը ռաս բանով կախված էր նրա՝ հանգուցյալ վարչապետի ներկայությունից: Ուսի, նրա մահով արագանում են գործընթացները, զուցե եւ քաղվում են որոշ խաղափարներ, որոնք ավելի ուշ էին քաղվելու, կամ բնավ չէին խաղարկվելու: Համեմայն դեմոս, նրա բացակայությամբ իշխանության վերին օղակներում խաղափարի սարերն ավելանում են՝ սղառնալով վսաճել ներքին Բաղդատե կայունությունը: Ձուգահեռաբար խորանում է Բաղդատեի ներկայությունը իշխանությունների նկատմամբ, Բանի որ Անդրանիկ Մարգարյանն այնտեղ ժողովրդական միակ կամ գրեթե միակ դեմ-ներկայությունն էր:

Ավելի խորն են գգալու նրա կորուստը

Մեր Սարգսյանը սպազա վարչապետ

ՄԱՐԵՏԱ ԽԵՆԵՍԻԱՆ, Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանին կառավարության ղեկավարի դաւենը բաժին հասավ ռաս դժվար մի ժամանակահատվածում: 7 սարի առաջ հայտնի դեմոկրատից հետո ստեղծվել էր մի իրավիճակ, որը կարող էր ուզած վարչապետին կարծ ժամանակում սաղալել: Կամ առնվազն արժեզրկել էր որոշես դաւենը, եւ որոշես կուսակցության ղեկավար: Իհարկե, հայտնի էր Մարգարյանի անցած ուղին, Բաղդատե կայունության եւ հայ դաժին սասար կանգնելու համար խորհրդային բանում հայտնվելը, բայց լայն հասարակությունը նրա որակներին այնքան էլ ծանոթ չէր: Նա ինքն անձնապես կարողացավ դուրս գալ անհավանական դժվար իրավիճակներից եւ նղասել, որ երկիրն էլ դուրս գա ծգնաժամային վիճակից: Ով ինչ ուզում է ալի, բայց փաստն այն է, որ դժվարին վիճակից մեկ բղորս դուրս եկանք նաեւ Մարգարյանի խոհեմ որոտումների եւ դաժվածի

ժողովը: Նրա կուսակցից եւ ընկեր, Ազգային ժողովի նախագահ Տիգրան Թոռոսյանի խոսքը կիրակի օրը, վարչապետի մահվանից հետո, իսկապես արագույն էր նրա բնավորության այն գիծը, որն անհրաժեշտ էր երկրի ղեկի մոտ կանգնած մարդուն, եւ էլի անհրաժեշտ է լինելու նրան, ով նրա տեղը գրավելու է: «Նա կարողանում էր միմյանցից ամենահեռու եզրերը իրար մոտ բերել եւ երկիրը հեռու դաժել ընդունելից»: Գուցե հենց այդ էր դաժնաղը, որ նրա հանդեմ ակնածանք կար ոչ միան իշխանական հասկանքի սարբեր թեւերում, այլեւ ընդդիմադիր կուսակցություններից ռասերի ղեկավարներն էին նրան լավ վերաբերում: Ու այս երկու օրը Հանրապետական կուսակցության գրասենյակ՝ նրա կուսակցի ընկերներին ու վարչապետի բնակարան՝ նրա հարազատների այցելեցին Բաղդատե կուսակցության ղեկավարների մեծ մասը:

Ցավակցական հեռագրեր ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի մահվան կաղակցությամբ

Խմբագրությունը մի ռարի հեռագրեր է սաղել, որոնցով սարբեր երկրներ, կազմակերպություններ, կառույցներ եւ անհասներ իրենց ցավակցությունն են հայտնում վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի ընտանիքին, հարազատներին եւ հայ ժողովրդին: Մասնավորապես վեւակցության իրենց խոսքերն են ուղղել Ամենայն հայոց կաթողիկոսը, Լեւոնային Ղարաբաղի նախագահն ու կառավարությունը, Հայաստանում Միացյալ Նահանգների դեմոկրատիքային կուսակցության ղեկավարությունը, ՄԱԿ-

ի համակարգող սկն Կոնսուլը Վիլիամս, ԱՄԷ փոխվարչապետ Սուլթանբեյ Ջալիլ ալ Նահյանին, Շառլ Ազնաւուրը՝ դեմոկրատ եր. Նալբանդյանի միջոցով, «Բարգավաճ Հայաստանի» նախագահ Գաղիկ Ծառուկյանը, «Դաւեն», «Օրինաց երկիր», Սոցիալ-դեմոկրատական հնչակյան, «Ժառանգություն», ՀՀԿ կուսակցությունները, Հայ աթոռական միաբանությունը, Մամուլի ազգային ակումբը:

Վարչապետ, Հայաստանի խոհորդեակական գործիչ Անդրանիկ Մարգարյանի մահվան կաղակցությամբ իր վեւակցությունն է հայտնել նաեւ Արա Արահամյանը՝ Ռուսաստանի հայերի միության եւ Համախառնային հայկական կոնգրեսի անունից: Ցավակցական նամակում նշվում է, որ կյանից հեռացել է մեծ հոգու տեր, քաղաքացու աշխարհի իրակառությունը սղափ գնահատող Անդրանիկ Մարգարյանը, որի ազնվությունը, սկզբունքայինությունը, նկրտվածությունը ընտրյալ գործին նրան արժանացրին Հայաստանի բնակիչների անկեղծ հարգանքին:

Մեր կյանկում ու Բրայզան խոսում են առաջընթացի մասին

Կան օրեկեկի դաժմաններ Լեւոնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման հիմնարար սկզբունքների առնչությամբ դաժմանավորվածությունների մասին համաձայնություն ձեռք բերելու համար: Ըստ ադրբեջանական լրատվամիջոցների, նման հայտարարություն է արել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ռուսաստանցի համանախագահ Յուրի Մեղակոյանը: Վերջինս հայտարարել է նաեւ, որ սուպեկեկի գործունի առնչությամբ համանախագահները հոյսը չեն կորցնում եւ ռուսական եւ աշխարհում մնացյալ հարցերի համաձայնության ուղղությամբ: Ռուսաստանցի համանախագահը եւս մեկ անգամ նշել է, թե հնարավոր է հերթական անգամ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի արագորենախարարների բանակցություն տեղի ունենա աղբյուրին:

Միեւնույն ժամանակ հիշեցնենք, որ Մեղակոյանի հայտարարությունից ավելի առաջ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ամերիկացի համանախագահ Մեթյու Բրայզան նշել է, թե արդեն իսկ առաջընթաց է գրանցվել Լեւոնային Ղարաբաղի հարցի կարգավորման սկզբունքների առումով: Բրայզան եւս մեկ անգամ նշել է Հայաստանի խորհրդարանական ընտրությունների հետ նոր հնարավորությունների մասին, միեւնույն ժամանակ ավելացնելով, որ, թերեւ, վերջնական որոշում չկայացվի, Բանի որ կողմերի միջեւ առկա են սարաձայնություններ:

«Իզուր են «Աղթամարի եկեղեցուց» խոսում, եկեղեցին կոչվում է Մբ. Խաչ»

Հայաստանում է Մոթաֆյան պարիսրի եւ դասապարսում եկեղեցու որպես քանգարանի քաղումը

Օրերս կիսադաւենական «Ամանուլու» գործակալության սկան հարցազուրկում, որը հրատարակվել է «Միլիթեր» մարտի 23-ի համարում, Պոլստ հայոց դաժիարի Մետրոֆ Մոթաֆյանը կարծիք էր հայտնել, որ ԱՄՆ Կոնգրեսի օրակարգում զանկող Հայոց ցեղասպանության բանաձեւի ընդունումը կողմերից ոչ մեկին օգուտ չի բերի, ընդհակառակը, բացասաբար կազդի երկու ժողովուրդների դեռես չկայացած երկխոսության վրա:

Հայաստանյան լրատվամիջոցները արձագանքելով այս կարծիքին, իսկույն հետետություն արեցին, թե Մոթաֆյան դաժիարի դեմ է ցեղասպանության բանաձեւի անկացմանը: Որքան էլ հետետությունը հիմնավորված լինի, այնուամենայնիվ դեմ է նկատի ունենալ, որ այդ հարցազուրկի նախաձեռնությունը Մոթաֆյան դաժիարի չի դաժկանում, թուրական մամուլը

բացասական կարծիք կորգելու նկրտումով համառորեն բանաձեւի վերաբերյալ հարցեր է ուղղում նրան: Ավնհայտ է, որ Հրանց Դիմի տառնությունից հետո թուր ազգայնամուլների համար սղառնայիի նոր թիւախ դարձած Պոլստ հայոց դաժիարի կղառնա նաեւ թուրական մամուլի հարձակումների թիւախ, եթե նույնիսկ փորձի Հայոց ցեղասպանության բանաձեւին չեզոք մոտեցում ցուցաբերել:

Այլ կերպ թուրական իրակառության մեջ դաժանելով Պոլստ հայոց դաժիարից, որ նա դաւենային ցեղասպանության բանաձեւը, նեւանկում է նրա հետ հարկածի տակ դեմ նաեւ թուրահայ համայնիին: Հասկապես այն դեմում, երբ թուր ազգայնականները «Բուլոստ հայ ենք, բղորս Հրանց Դիմ» կարգախոսի համար ինչոշես դաժիարից, այնոշես էլ համայնից վրեժխնդիր լինելու կոչեր են անում:

Ի դեմ, «Ամանուլու» գործակալությանը սկան այդ նույն հարցազուրկում Մոթաֆյան դաժիարի անդրադարձել է նաեւ Վանա լծի Աղթամար կղզու Մբ. Խաչ եկեղեցու մարտի 29-ին նեւանկված բացմանը, ընդ որում առանց իր զայրույթը քաղնելու, ինչը վրիտել էր հայաստանյան լրատվամիջոցների ուսաղրությունից: Ահա թե ինչ է ասել նա. «Բուլոստ անդաղար խոսում են «Աղթամարի եկեղեցու» վերականգնման մասին: Չկա այդդիտի եկեղեցի: Աղթամարը կղզու անունն է, իսկ եկեղեցին կոչվում է Մբ. Խաչ: Ավելին, այս եկեղեցին որոշես թանգարան է բացվում: Ես նամակ եմ գրել մեծարգո վարչապետին եւ մեակույթի նախարարին, դաժանելով ամեն սարի, Մբ. Խաչի տունն ժամերգություն կասարել եկեղեցուն, սակայն առ այսօր ոչ մի դաժասխան չեմ սաղել»:

Եվ հենց ժողովրդական վսահուրթյան առումով յուրօրինակ դեմ էր հանգուցյալ վարչապետը: Տեղի-անտեղի չէր խոսում հեռուստեստեսությամբ, ինչոշես ռաս եւ վերջերս ռասացած ռաղասանները, ամենեւին դեռախոս չէր, ինչոշես փրկչական մամուլայով տառաղոնները, ընդհակառակը՝ լեզվական թերության դաժնաղով երբեմն դժվար էր լրիվ ընկալել նրա խոսքը: Արափնով նույնոշես հեռու էր վայելչակազմ լինելուց, վայելչույ հազնվելուց: Այնուամենայնիվ, նա իր բարեհոգությամբ, մարդկայնությամբ, հասարակ դաժվածով, լրախոսությամբ գրավել էր մարդկանց սրտերը՝ դաժն լինեն հարեաններ, գործընկերներ, մսավորականներ թե առհասարակ ժողովուրդը: Հայկական տեղական կողմի կար նրա մեջ, որը հարազատեցնում էր նրան ժողովրդին: Հայկական էր նույնիսկ նրա անհոգությունը սեփական առողջության նկատմամբ: Իսկ այն մարդիկ, ովեր Բաղդատե, սենեսական սաղարեզներում աղթ են ունեցել ռիվելու կամ աշխատելու նրա հետ, ռեսում են, ընդգծում նրա խորափախնությունը, գործնականությունը, հնարավորություններն ու իրավիճակը ծգրից գնահատելու կարողությունը, մինչ մսավորականները նրա մեջ գտել էին սղաղակ մեկնեախի:

Եվ արդեն ուսաղրավ է այն վերելը, որ ունեցավ նա ոչ միայն որոշես ազգային-դեակական գործիչ, այլեւ կուսակցական ռիմար, 1990-ական թթ.-ի Հանրապետական խղունկ կուսակցությունը վերածելով, Բաղդատե կանգամաններից խելամիտ օգսվելով, առաջընդող, իշխանություն կող կուսակցության:

Եվ հիմա՝ մի մեծ դաժարկություն: Զաղափականությունը չի սղում նման իրակառակ: Օրերն ու անհրաժեշտությունն արագ կլցնեն այն: Կգա նոր վարչապետ, որն իր որակներով կլինի սարբեր: Գուցե կազմակերպչական կարողություններով ավելի բարձր, ավելի հնարամիտ եւ հմուտ: Սակայն ժողովրդի մարդու կերպարը Հայաստանի իշխանական վերին ողորներում դեռ երկար կմնա փնտրված:

Երկրորդ զգուցաղումը «Ձերնուկի» առնչությամբ

Ամերիկյան տեսությունը կրկին զգուցաղել է սղառողներին, թե Հայաստանից ներմուծված «Ձերնուկ» հանրային ջուրը մկղեղի մեծ Բանակ է դառնալու: «Ատեղեթեղ որես» գործակալության հաղորդմամբ, մարտի 7-ին արկած առաջին զգուցաղումից հետո սա երկրորդ հիշեցումն է, որ կարող է արդեն լուրջ հետեաններն իրազեցնել:

ՀԱՅՈՐ ԵՐԵՎԱՆ

Ընթացիկ

Երեկ 33 նախագահը 33 սահմանադրության 55-րդ հոդվածի 4-րդ կետի համաձայն, ընդունեց կառավարության հրաժարականը: ԻՆչ է նախատեսում սահմանադրությունը հետագա ժամանակաշրջանի համար:

Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու **Դրայր Թովմասյանը** հավաստում է, որ մեր սահմանադրությունը հստակ սահմանում է

մեկ այն, որ անմիջապես ընտրությունների ավարտից հետո անհավանական է, որ Ազգային ժողովը գումարվի եւ հավանության արժանացնի մի ծրագիր, որի կյանքի իրավունքը լավագույն դեպքում 15-16 օր մեծ է լինի, որովհետեւ սահմանադրության համաձայն, կառավարությունը նաեւ վայր է դնում լիազորությունները: Ազգային ժողովի հերթական գումարման առաջին օրը մայիսի 31-ին է:

Մեկ, սահմանադրության համաձայն, 33 նախագահը կտրորակցի Ազգային ժողովի խումբ-խմբակցությունների հետ եւ մեծամասնության աջակցությունը վայելող թեկնածուին կնշանակի վարչապետ:

«Այս դեպքում թեթեւակի լավատրությունը կաղվում է նախագահի կողմից որոշակի անձերի հետ կապված, որոշակի որոշումներ կայացնելու հետ: Այսինքն, եթե նախագահը վարչապետ նշանակի

Վարչապետի հուղարկավորության օրը՝ մարտի 28-ը համազգային սգո օր

Մյուս իրավիճակներում ընդհանուր կանոնակարգումները, եւ որեւէ արձանգ, ֆորսմաժորային վիճակ այս դարագայում չկա:

Հրաժարականի ընդունումից հետո կառավարության անդամ նախարարները կարողանան լիազորվել իրեն ժամանակավոր լիազորությունները: 33 նախագահին արդեն հանձնարարել է հրաժարական սկզբ կառավարության անդամներին շարունակել աշխատանքը մինչեւ նոր կառավարության ձեւավորումը: Նա ընդգծել է, որ կառավարության գործունեության արեւելյան միջոցառումների ծրագիր շարունակվում է նախարարությունները եւ գերատեսչությունները բավականին անելիքներ ունեն, եւ այն դեպքում, որ կար այդ ծրագրի իրագործման հարցում, մնալու է նույնը:

Դրանից հետո 10-օրյա ժամկետում, այսինքն՝ առավելագույնը մինչեւ ապրիլի 4-ը, 33 նախագահը նոր վարչապետի մեծ է նշանակի, որից հետո 20-օրյա ժամկետում վարչապետի ներկայացմամբ մեծ է նշանակվել թուր նախարարները, քանի որ սահմանադրության դրոշմաբանությամբ այդ ընթացքում մեծ է ձեւավորվի կառավարությունը: Եվ դարձյալ 20-օրյա ժամկետում, այսինքն՝ առավելագույնը մինչեւ մայիսի 15-ը կառավարությունը մեծ է իր ծրագիրը ներկայացնի խորհրդարանին:

Ըստ իրավաբանի, ստեղծված իրավիճակում միակ «ինչիզայից», անհարձ հանգամանք կարող է լի-

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ոչ միայն երջանակափոխակ վարչապետի անտախտի մահը, այլեւ մանրակրկիտ դիտարկումների ու փորձաքննության ենթարկված սահմանադրության մեջ այս, այնուամենայնիվ, ենթադրվող անհարթությունը հերթական անգամ աղաքցուցում են, թե որքան խղճով ու միամիտ են մեր բոլոր կանխատեսումներն ու հավանությունները այն ամենի համեմատ, ինչն անտախտիորեն ներկայացնում է մեզ նախափնտրությունը:

«Ամեն դեպքում՝ այն ընթացքում մեծ ունենալու են ժամանակավոր, այսպես անվանելով՝ անցումային, ֆաղափական կյանքում կառավարության գործունեության ուղղություններում ոչինչ չփոխող մի վարչապետ, եւ նոր խնդիրներ, նոր վարչապետ ու ծրագիր կունենան միայն մայիսի 31-ից հետո»: Այդ ժամա-

այն անձին, որն ընտրությունների արդյունքում կարող է լինել ամենահավանական թեկնածուն, դա կարող է աղբյուր կամ կանխորոշել ընտրությունների արդյունքները:

Լավագույն լուծումը կլինի, թեկուզ ինչպիսի ֆաղափական ուժից, բայց վարչապետ նշանակել մի անձի, որը, բոլորի համար էլ դարձ է, չի համադաստաստանում աղաք վարչապետի կերպարին, այսինքն՝ այդ թեկնածուն ընտրությունների արդյունքների վրա դրական կամ սակավ բացասական ազդեցություն կունենա», առաջարկում է Դրայր Թովմասյանը:

Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի հուղարկավորության օրը՝ մարտի 28-ը հայաստանի է համազգային սգո օր:

ՎԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Մարտի 28-ին ԱՄՆ Սենատում փեթակության կորույնի դիմի սղանությունը դասադարձող բանաձեռը

Մարտի 28-ին ԱՄՆ Սենատի արժանապատիվները հանձնաժողովում փեթակության կորույնի դիմի սղանությունը դասադարձող սենատոր Ջո Բայդենի հեղինակած այս բանաձեռը Թուրքիայից միաժամանակ դադարեցրել է չեղյալ հայտարարել Բեյրութում նոր օրենսգրքի 301-րդ հոդվածն ու դիվանագիտական, ֆաղափական եւ առեւտրական հարաբերություններ հաստատել Հայաստանի հետ:

Ինչպես հայտնի է, բանաձեռի փեթակությունը նախատեսվում էր մարտի 7-ին: Սակայն հանրառեւական սենատոր Ռիչարդ Լուգարը բանաձեռի տեքստի հիմնավորման բաժնում տեղ գտած Հայոց ցեղասղանությունը արժանապատիվության դասադարձողությամբ առարկել

էր դրան: Վերհիշելով այդ մասին CNN-Turk-ն ու թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը նշում են, որ չկան Հայոց ցեղասղանությունը ձեւակերպող բանաձեռից հանելու վերաբերյալ ձեռնարկներ եւ ավելացնում. «Թուրքիան, ինչպես նաեւ նախագահ Բուրի վարչակարգը ձգտում են բանաձեռից հանել այդ ձեւակերպումը, իսկ հայկական լրագրի ամեն կերպ դադարեցրել»:

Ի դեպ դիմի սղանությունը դասադարձող բանաձեռի հեղինակ Ջո Բայդենը Սենատի արժանապատիվները հանձնաժողովի նախագահն է եւ դեմոկրատների թեկնածուն՝ ԱՄՆ-ի առաջին նախագահական ընտրություններում:

Ն.Չ.

Հայ-արքեպիսկոպոսի ֆաղափագեաների համաժողով Վերմանիայում

Մարտի 16-18-ը Գերմանիայի Մանհայմ ֆաղափում տեղի է ունեցել դարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ուղիների վերաբերյալ սեմինար, որին մասնակցել են հայ եւ արքեպիսկոպոսի երիտասարդ ֆաղափագեաներ: Հայաստանից երիտասարդ ֆաղափագեաները մեծ երկրում առկա ներաղափական իրավիճակը՝ առաջիկա ընտրությունների ֆոնին, իսկ Ղարաբաղի անկախության իրավունքի ճանաչումը դիտել է Հայաստանի եւ Ղարաբաղի ժողովրդավարացման համատեղությամբ: Սեմինարի երկրորդ օրը նախաձեռնում արդեն Հայաստանի եւ Արքեպիսկոպոսի դեսպանների ներկայացուցիչներն անդադարեցրել են հակամարտության ֆաղափական-իրավական դիմադրությունները: Հայկական կողմից **Առն Սմբատյանը** ներկայացրել է Ղարա-

բաղի ինտերուզման իրավունքի դասադարձողական հիմքերը: ԵՊՀ-ից **Վարեն Բաղդասարյանը** խոսել է չլուծված հակամարտության ֆաղափական հետեւանների մասին:

Արքեպիսկոպոսի տեսակետներն են լսելուց հետո գերմանացի դոկտոր **Էգբերտ Յանը** հանդես է եկել բալկանյան երկրների փորձը Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի լուծման ուղղությամբ կիրառման հնարավորությունների մասին զեկույցով ներկայացրել, որ չնայած անջատման իրավունքի որոշեցնելու արդյունքի գոյություն չունի, սակայն եվրոպական բազմաթիվ մեթոդները հենց կազմավորվել են անջատման միջոցով Ղարաբաղի դեմքում նա առկա համարեց դա, որ Ղարաբաղի ժողովուրդը մեծապես իշխանություն է իրականացնում մեծապես արժանապատիվ:

Մասնակիցները սեմինարը հայ եւ արքեպիսկոպոսի երիտասարդ գիտնականների կարծիքների փոխանակման լավ աղիք են համարել:

Տեղեկություն մեզ է տրամադրել երիտասարդ ֆաղափագեան Վահրամ Սողոմոնյանը:

Մ. Խ.

Ավելի խորն են գգալու նրա կորուստը

1-ին էջից
Հատկապես մեծ լրագրողներ բազմիցս ակնառես են եղել, թե նա ինչպես անես չէր առում ոչ մի լրագրողի հարց, եւ անգամ հոգաբար էր վերաբերվում իրեն արձանակալ ննադասության ենթարկված լրագրողներին: Կամ՝ բոլորս ենք ակնառես եղել, թե Ազգային ժողովի հարց ու դասադարձող ժամանակ, ֆննադասության ամենաթունը համեմուններն զգազորած ընդդիմադիր դասադարձողներին դասադարձող լիս ինչպես էր մեծաբար դիմում Արեակ ջան, կամ Հմայակ ջան, եւ մանրամասն անդադարեցնում նրանց բարձրացրած հարցերին, մինչդեռ եղել են նախարարներ, որոնք բարկացել կամ կողմնակցել իրենց դուր չեկած հարցը բարձրացրողին:

Վարչապետի երկարակեցությունը այդ դասադարձող, այն, կամաց-կամաց իր բացատրությունն ունեցավ, ֆաղափական եւ կուսակցական աշխատանքի փորձաքննությունը նրան թույլ էին տալիս իմաստություն ու գործնական խելի դրսեւորել, մեծապես լողալով ու երջանցելով խոսքերը, սահուն դուրս գալով դժվարություններից, ամենահնարամիտ եւ մկուռ լուծումները գտնելով քվազյալ անելանելի իրավիճակներից: Հենց այդպես է լինում մեծական դասադարձող, այն մարդը, ումից ձակասազրեք են կախված, ով դասադարձողսու է երկրի ու ժողովրդի համար:

Երեկ զար ղովար էր խոսում վարչապետի կողմից երկար արդյունք էր ձեռն 334 խորհրդարանական խմբակցության ղեկավար **Գալուստ Սահակյանը**, ըստ որի մեծ վեճի մեջ մեկ միջնորդակա՝ մեծ մայրաքաղաք մեծ գործը է դադարեցրել:

«Ինչն անխնամ վերաբերվելով իր առողջության նկատմամբ՝ նորից կրկին անձնուրացության դասեր սվեց մեզ բոլորիս»:

Դժվար չի՝ լինելու Հանրապետականի համար առանց Ա. Մարգարյանի նախընտրական այսուհի մի ժամանակի մեջ փորձություններին դիմակայելու առումով, ըստ Գ. Սահակյանի՝ Հանրապետականը վճռական է եղել բոլոր դժվարին իրավիճակներում, 334 առաջնորդները կարողացել են կուսակցությանը առաջնորդել: «Դա մեզ միջոց վճռականություն է հաղորդում, իսկ Անդրանիկ Մարգարյանի գործընդ այս դեպքից սկսած եւ արհմեր շարունակ լինելու է բոլոր խնդիրներում»:

Իսկ 334 ղեկավարությունը երեկ ստանձնած Սեթ Մարգարյանի մասին էլ ասաց, թե նա կկարողանա միավորել բոլոր հանրապետականներին եւ շարունակել վարչապետի գործը. «Հավասարակշռված ֆաղափական գործիչ է, արհմերի փորձը ցույց է տալիս, որ Ա. Մարգարյանը նույնքան վճռական է եւ կարողանում է իր իմաստությունը դրսեւորել ղարսեալ նաեւ այս օրերին»: Այդ ավելացրեց, թե ամենամեծ հարգանքի տուրք Անդրանիկ Մարգարյանին կլինի մեծության կայունության դադարեցումն ու նրա սկսած գործը շարունակելը. «Բնականաբար շարունակելու ենք, չենք ընկճվելու եւ չենք ընկճվելու ժողովրդին»:

ԱժՄ նախագահ **Վազգեն Մանուկյանը** նա ժլատ չէր իր գնահատականներում. «Մեծ բոլորս մեծ ցավ ենք արթում, որովհետեւ ոչ միայն Հանրապետական կուսակցությունը կորցրեց, այլեւ մեծ բոլորս կորցրինք: Իշխանական թետում նա

այն եզակի մարդկանցից էր, որը վարչապետ լինելուն բնական ճանադարձով էր հասել: 17 արեւելյանից իրեն նվիրել էր մի գործի, եւ իր բախտից մեծապես դարձավ անկախ, եւ իր երազներն իրականացրեց: Ըստ զուտ զնաց, եւ շատ քան հեջը արավ: Որովհետեւ Անդրանիկ Մարգարյանը յուրահասուկ հավասարակշռություն էր մեցնում ֆաղափական դասում՝ իշխանական թեկնածուների մեջ: Մեծ էր կորուստը կզգանք, սկզբում փոքր արքեպիսկոպոսի կլինեն, բայց ժամանակի ընթացքում ավելի խորը կզգանք մեր կորուստը»:

Հ.Գ. Ո՛վ կլինի վարչապետ՝ մինչեւ Ազգային ժողովի նոր ընտրությունները: Սահմանադրական նոր փոփոխություններով հաջորդ գումարման Աժ-ի ընտրվելուց հետո եւ նախագահի ներկայացմամբ կնշանակվի վարչապետ, վարչապետը կձեւավորի կառավարություն: Սակայն ըստ Աժ մեծապատիվական հանձնաժողովի նախագահ **Ռաֆիկ Պետրոսյանի**՝ այս դեպքում այդ հարցում դեռեա գործում է հին սահմանադրությունը, հանրապետության նախագահը կնշանակի ժամանակավոր վարչա-

ՀՀ խորհրդի նախագահ Սեթ Մարգարյանը ՀՀ նախագահի դասադարձողությամբ

Երեկ 334 մանուկի դասադարձողսու **Էդուարդ Շարմազանովը** լրագրողներին տեղեկացրել է, որ համաձայն կուսակցության կանոնադրության կուսակցական բացակայության դեպքում նրա դասադարձողությունները կատարում է 334 խորհրդի նախագահը, այսինքն՝ Սեթ Մարգարյանը: Կանոնադրության մեջ նախագահի մահվան արքեբակ նկատի չի առնված:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԻՑ
Հաստատված է 02 մարտի
Ֆիմոնտի եւ հաստատված է
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԻՑ» ՄԻՇ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաղա 374 10 522863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅՄԱՐԿ ՄԵՏՏՐԵՍՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՄԱՐԿՐ ԿՎԻՏԻՆ / հեռ 529221
Մագրողների սեկցիա / հեռ 581841
Համակարգչային ծառայություն / հեռ 582483

ԸՆԹՐՈՒՄԻ լրագրողական ծառայություն
/ հեռ 529353

Համակարգչային ծառայություն
-Ազգ- թերթի
Թերթի միջնորդի անդրադարձումը թե մասնակի արձանագրությունները տղադիր մանուկի միջոցով կամ ուղղի հեռուստատեսությունները առանց խմբագրության գրառում համաձայնության խախտում արգելվում են համաձայն 33 հեղինակային իրաւունքի մասին օրենքի
Խմբագրը չեն գրախոսում ու չեն վերադարձում
Գ արտով յոթուանները գովազդային են, որոնց թվանդակները համար խմբագրությունը դասադարձողսու չի կրում:

«AZG» Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ՏԵՍԱԿԵՏԵՐ

Տայասանն ու Վրասանը եղբայրություն են խաղում, որից տուժում է Չավախիի ժողովուրդը

Չավախում իրավիճակի որևէ գնահատական տալու համար նախընտրելի է համեմատել Վրասանի անկախացումից հետո ժամանակահատվածը խորհրդային տարիների հետ: «Չավախ» հասարակական կազմակերպության նախագահ, Ախալխալի երջանային ժողովի կրթության, առողջադաստիարակության և սոցիալական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Ստեփան Գալստյանի հավաստմամբ, ամենից առաջ տարբերությունն այն է, որ խորհրդային Վրասանի ժամանակ Ախալխալյան ուներ երջանի կարգավիճակ: «Սենն էլ հնարավորություն ուներ զարգացնելու մեր գիրն ու գրականությունը, էջից-էջից կային նաև սոցիալական հնարավորություններ: Կային նաև անվանագրության երաժիշտներ ժողովրդի բարգավաճման համար»:

Խորհրդային Միության փլուզումից հետո իրավիճակը փոխվեց: «Սենն էլ կողմ դեմակցեցին Վրասանի անկախությանը: Եվ Վրասանի օրենքներով ամրագրվեց փոխանակությունների իրավունքների դաժանությունը: Սակայն ստացվեց այնպես, որ այսօր վստահված է մեր ազգային, մշակութային ինտելեկտը», կարծում է Ստեփան Գալստյանը: Ըստ նրա, Չավախի այսօրվա խնդիրները լայն են, բայց ամենավստահալորն այսօր լեզվի հարցն է: «Այսօր վստահված են դպրոցները, հայ մշակույթը, եւ այս պարագայում հենազայի եւ գոյատևման մասին խոսելը լայն չէ: Ցավով, անկախության այս տասնհինգ տարիների ընթացքում չգտնվեց մի հովանավոր ուժ, որ Վրասանի իշխանությունների հետ կարողանար լուծել մեր խնդիրները», իր մտադրությունն է հայտնում Գալստյանը:

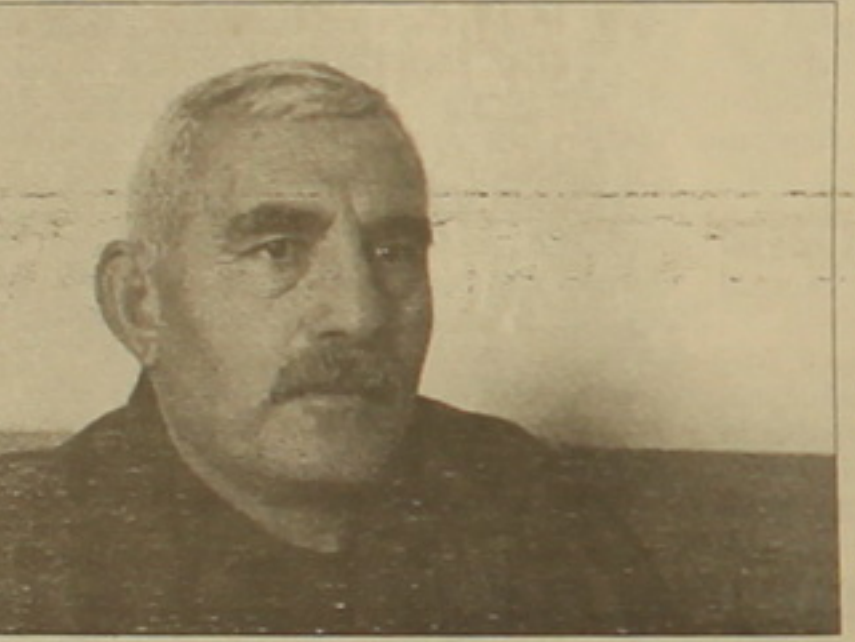
Ինչ վերաբերում է ստեղծված իրավիճակ հնարավոր ելքերին, առաջ, Ստեփան Գալստյանի դասկարգմամբ, «Եթե չունենանք մեր ինքնավարությունը կամ ինքնավարության տարբերակը, առաջ այն նախընտրելի է մեր մեջ մեծ են, միանշանակ խորհակվելու է»:

Անկախացման սկզբնական տարիներին հայ-վրացական հարաբերություններում Չավախի, ըստ «Չավախ» հասարակական կազմակերպության նախագահի, դերակատարում ուներ, սակայն զնալով այն դարձավ երկրորդական, երրորդական հարց: «Այսօր հասել է այնտեղ, որ հայ-վրացական հարաբերություններում Չավախը դարձել է Վրասանի ներքին իրավասության հարց: Գայասանի իշխանությունները մշտադեպ մեր տարածաշրջանը համարում են Վրասանի ներքին գործ, ինչը լայն

ծնվի: Ես չգիտեմ ինչպես, բայց դեմ է համատեղել ուժերը լուծելու մեր խնդիրները, մեր վստահված գոյությունը»:

Նախ ինքնավարություն Չավախին, առաջ՝ ինքեզում

Մի ֆանի տարի առաջ հինգ ընկերների ձեռավորում «Ալուն» միությունը մի որոշ ժամանակ անց, ըստ անհրաժեշտության, վերածվեց «Ալուն» դարբերականի: Բացի տղաբան ծախսերից, որ իրականացվում են Երևանում, թերթում աշխատում են հասարակական հիմունքներով, անվճար բաժանում են թերթը՝ բոլոր ծախսերը հոգալով ինքնուրույն: Ներկա դրությամբ ցանկալի է, որ դառնա ամենօրյա թերթ, ֆանի որ սեղելացված լինելու զգալի դակաս կա: «Գայական թերթը բաժանորդագրվե-

«Ալուն» անկախ դարբերականի խմբագիր Մելս Թորոսյան

լու փող չկա, վրացականները սեղացիները չեն կարող կարգալ լեզվի չիմացության դասառոտով», փաստում է «Ալուն» անկախ դարբերականի խմբագիր Մելս Թորոսյանը: Խմբագրի խոսքերով, թերթի հիմնական խնդիրն է օժանդակել հայադաստիարակությանը տարածաշրջանում:

«Ալուն»-ը արդեն երկրորդ տարին հանդես է գալիս մի հետաքրքիր կան նախաձեռնությամբ: «Ղրա անհրաժեշտությունն է հայ եկավ այն ժամանակ, երբ Վրասանի հայկական դպրոցներում ամբողջությամբ արգելվեց հայ ժողովրդի դաստիարակության դասավանդումը: Թերթը հայոց դաստիարակության մրցանակաբաշխություն է անցկացնում ողջ տարածքում՝ բոլոր դպրոցների ընդգրկմամբ: Նախաձեռնությունը մեծ ոգեւորություն է առաջացրել, դպրոցներում հայոց դաստիարակության արտադանյա դաստիարակներ են անցկացվում: Սենն միջոցներ չունենալով խախտելու նման դաստիարակներ անցկացնող ուսուցիչներին, եւ գուցե այդ հարցում օգնի Գայասանը, ֆանի որ, օրինակ, վրացական իշխանությունները կրկնակի ու եռակի են վարձատրում Չավախի հայկական դպրոցներում վրացերեն դասավանդող ուսուցիչներին», յուրօրինակ «թերթային» դասավանդման մասին հղատությամբ է ներկայացնում Մելս Թորոսյանը:

Ընդհանուր առմամբ, Չավախի ներկա վիճակը Թորոսյանը բնութագրում է անորոշ: Բնակչության զգալի մասը բողոքում է, բայց Թորոսյանն իրեն բողոքողներից չի համարում: «Մարդկանց մեծ մասը վախեցած է, թե ինչպես կընթացի հակասությունը կսկսվի եւ այս տարածաշրջանը կդառնա երկրորդ Դարբաղ: Սենն դեմ է կարողանալ խաղաղ միջոցներով, միջազգային եւ վրացական օրենսդրության հիման վրա աղաչելու, որ այս տարածաշրջանին դեմ է ինքնավարություն, որ նոր կարողանա ինքեզրվել վրացական հասարակությանն ու դեռությունը»:

Վրացերենի իմացությամբ աշխատանք ունենալու եւ այդ կերպ վրաց-հասարակության ինքեզրվելու առնչությամբ հայաստանի ինքեզրվելու Թորոսյանը նայում է թերահավատորեն: «Լավ, ես չգիտեմ վրացերեն, ինձ չեն վերցնում աշխատանքի, բայց ինչու աշխատանքի չի ընդունվում նաև թիֆլիսահայը, որ լավ էլ գիտի վրացերեն: Կառավարության կազմում այսօր հայ չկա, մի ֆանի դասգամակորն էլ ինչ-ինչ ճանադարհներով դարձել են խորհրդարանական: Այս դասգամակորները ժողովրդի ընտրված չեն, այլ իշխանության»:

Մելս Թորոսյանը համաձայն չէ նաև Վրասանի դաստիարակական վիճակագրությանը, որի համաձայն հայերը կազմում են Վրասանի բնակչության հինգ-վեց տոկոսը: «Սեր սկսվեց, մոտ տասնհինգ տոկոսը, բայց ունենալ մի ֆանի դասգամակոր, այն էլ իշխանական ցուցակներով ընտրված: Եվ հետաքրքիր է, որ մեծամասնականով ընտրված ունենալ միայն մեկ դասգամակոր»:

Ամեն դեպքում, Չավախում, Թորոսյանի խոսքերով, առաջնային դեմ է ստեղծված աշխատանք, որ չի իրականացվել ինչպես խորհրդային, այնպես էլ հետխորհրդային երջանում: «Աշխատող ուժն էլ հեռանում է, եւ հիմա երեւի դրսում ավելի լայն ջանվախայ կա, ֆան Չավախում: Բացի աշխատանքներից, ներդրումներ են դրել: Արդեն չորրորդ տարին Վրասանում նոր նախագահ ունենալ, բայց խոստացված նորոգված ճանադարհները դեռ չեն սեւել, էլ չասած ներքին ճանադարհների մասին, որոնք ուղղակի անանցանելի են: Այստեղ դեմ է նրախոսել գոյատևմանստության զարգացմանը, որ մարդիկ մնան

իրենց հողում եւ աշխատեն: Ընդ որում, այս ամենի մասին վրացական լրատվամիջոցներն ուրիշ բան են ասում, հայաստանյանները՝ ուրիշ, սեղականները՝ ուրիշ»:

Ախալխալյան հայությունն անգլուխ է մնացել... եւ ոչ միայն Ախալխալյան

Խնդիրները Չավախում բազմաթիվ են, բայց հարցն այն է, թե երբ եւ ինչպես կարող է լուծվել: Այսօր վարվող ֆադալականությունը, ըստ Ախալխալյանի Գայ ազգային հասարակական միության նախագահ Լյուդվիգ Պետրոսյանի, թույլ չի տալիս կրկն ֆայր անել: «Գայասանյան իշխանություններն ու կուսակցություններն էլ ամեն ինչ անում են, որ մենք հանկարծ այստեղ զուլու չբարձրացնենք, կոնֆլիկտ չունենանք: Իսկ մեր դասերը ոչ մեկը կոնֆլիկտի դասառ չէ, դրան ինքնուրույն լուծելու հարցն է, եւ եթե մենք բոլորս միասին, Գայասանի հետ, ֆայր չձեռնարկենք, այդ հարցերը կբարդանան: Վրացական իշխանությունները, հայաստանյանների հետ դաժանալորականությամբ, հույսը դնում են նրանց վրա, ստակացնում են ոսնձգություններ՝ համոզվածությամբ, որ ոչ մի համարժեք տեղակի չի լինի, ֆանի որ Գայասանը այս տարածաշրջանի հայությանը հսկողության տակ է դադան: Ի դեպ, վրացիներն են այս մասին խոսում, թե Գայասանը երաժիշակոր է, որ Չավախում հայերը ոչինչ չեն անի»:

Ինչ վերաբերում է Կարս-Ախալխալին, առաջ, Լյուդվիգ Պետրոսյանի կարծիքով, երեւի Չավախի լուծելու հարցը չէ: «Գայասան մեր սեղելական դասը մեռած է, Ախալխալյան անգամ ինքեռն չի գործում, բայց ես չեմ ուզում մտածել, թե Գայասանի իշխանությունները որեւէ կերպ կարողանան թուր-վրացական այս գծի կառուցումը: Ի՞նչ կարծիքով, լայն զուլին ավելի խորն է թաղված, որսեղ մենք հարց լուծող չենք: Եթե փորձենք ինչ-որ կերպ գործել, գուցե ուրիշ կասուն մեր լայնը վերցրած կլինենք», գտնում է Պետրոսյանը:

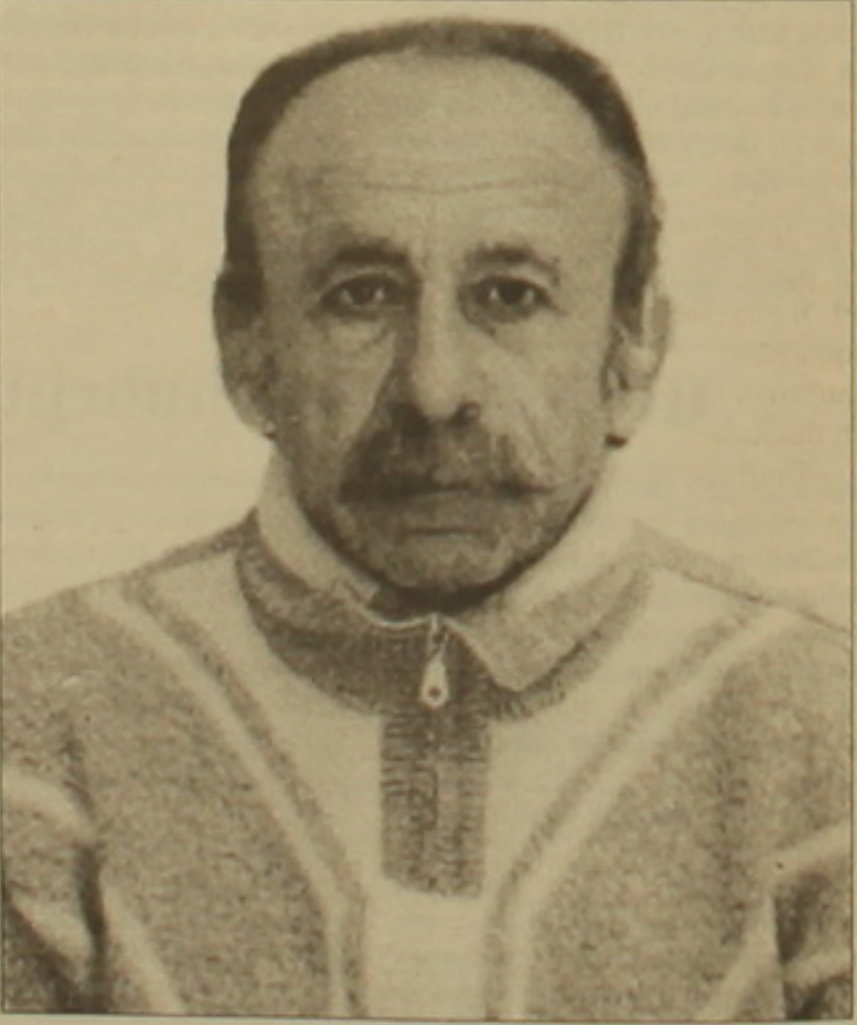
Ախալխալյանի իրավիճակի առնչությամբ էլ, Գայ ազգային հասարակական միության նախագահի վկայությամբ, հասել է այնտեղ, որ հայության համար կա գոյատևման խնդիր: «Ղրա գնացողներն էլ չեն վերադառնում, մշակութայինություն չկա, ֆադալականությամբ զբաղվող չկա եւ փաստորեն հայությունն անգլուխ է մնացել: Կողադասին՝ այսօր Ախալխալյան իր հայեցի դեմը: Սա է գլխավորը, թեւ կան բազմա-

«Չավախ» հասարակական կազմակերպության նախագահ Ստեփան Գալստյան

վիրավորական ու ցավալի է, մեր նկատմամբ չկա հոգատարություն կամ վրաց իշխանությունների հետ որևէ համատեղ երաժիշ:

Գալստյանի կարծիքով, Չավախին լայն բան դեմ է, այլ միայն ստեղծելու, արարելու, Վրասանի լիարժեք ֆադալացի դառնալու հնարավորություն: «Եթե արտադաստիարակոր է բարվոր վիճակի տղալորություն բողոքել, ներհաս վիճակը բավականին վատ է: Օրինակ, հայկական դպրոցների սնորհների ֆունդություն անցկացվում էր կամ ռուսերեն, կամ վրացերեն: Արդյո՞ւն ման դեմում կարելի է խոսել հայեցի դաստիարակության մասին: Այս դաժանների, սոցիալական վիճակի դաստիարակության մասին արագորեն են: Ղեկավար դաստիարակության մասնակից են, իսկ Գայասանն ու Վրասանը երբայություն են խաղում, որից տուժում է Չավախի ժողովուրդը: Այսօրվա անուսուրբությունը Չավախի հանդեպ կերի այն բանի, որ Ղեկավար, Չիվանի ու Տերյան այլեւ այս տարածաշրջանում չեն

Ախալխալյանի Գայ ազգային հասարակական միության նախագահ Լյուդվիգ Պետրոսյան

թիվ սնեսական, սոցիալական խնդիրներ եւ դրանք լայն են խորացել: Ուղղակի դրան վաղուց կան, մի սեսակ կաշիներ սովորել են»:

Տարբ տարվա ընթացքում Ախալխալյանի հայ բնակչությունը, ըստ Լյուդվիգ Պետրոսյանի, 62 տոկոսից իջել է 31-32 տոկոսի: Գնազայի առումով էլ Պետրոսյանի հայացները խնդրահարույց են: «Արագադրող կանգնեցնելու համար դեմ է ողնաբանները եւ մեր հարցերը լուծելու, որ մեզ չխանգարեն, ֆանի դեռ ի վիճակի ենք: Կաղ ու կլինի: Կիլիբեի երեւի, թե երկու տարի առաջ ինչ դաստիարակները եղավ Ախալխալյան մի խաչար սեղադրելու համար, տարբ կողմերից հարվածեցին, ամենամեծ հարվածներն էլ Գայասանից էին: Աղազայի առումով ասեմ, որ ավելի գլորալ գործընթացներում ինչ կիլաթեն, ինչ տանու կսան, կախված է մեզից: Սենն այստեղ դեմ է կարողանալ իրար գլխի հավալվել, կազմակերպել ու գոնե աշխատանք մեղմացնել հարվածները, հասկադա որ մենք ֆադալականություն ստեղծել կան անել չենք կարող»:

«Նա պայծառ մարդ էր եւ սիրում էր թասրոնը»

Թասրոնի միջազգային օրը թասերստերները հիշում են վարչապետի մեծ ազակցությունը թասրոնին

«Մեր ամբողջ ազգը մեծ վիճակով պարզապես Անդրանիկ Մարգարյանի մահվամբ: Մենք կորցրինք մի մարդու, ով ուսանողական տարիներից դեռ սիրում էր թասրոնը, կապված էր նրան, օգնում էր հովանավորում էր: Նա կմնա մեր հիշողության մեջ՝ որդես տղայնա մարդ, ով սիրում էր թասրոնը», երկ «Տեսակետ» ակումբում թասրոնի միջազգային օրվան նվիրված ասուլիսի ժամանակ ասաց դամասիկական թասրոնի դերասան **Վլադիմիր Մարյանը**: Այսօր թասրոնի միջազգային օրն է, եւ մինչ ակումբի հյուրերը կխոսեն մեր թասրոնի ներկա վիճակի մասին, խորը կսկիծով սգացին վարչապետի մահը՝ միաժամանակ հիշելով, թե վարչապետը որքան է օգնել թասրոններին: Մինչ Վլադիմիր Մարյանը հավաստում էր, որ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանն անխիտ օգնել է թասերական բոլոր կոլեկտիվներին, Սանիտարական անվան ռուսական դամասիկական թասրոնի գեղարվեստական ղեկավար **Ալեքսանդր Գրիգորյանը** դասնում էր իր աննախնայ հիշողություններին:

Նրա խոսով, վարչապետը հովանավորելու էր իրենց այնք **Բրես**, որտեղ թասրոնի կոլեկտիվը կազմա-

կերոված միջազգային փառասնունդի մեծ է ներկայացրել «Դեռ լուսնի վրա» ներկայացումը: «Մեզ հրավիրել էին, գումար չկար ու վերջին դրամները վարչապետն ասաց, որ ինքը կֆինանսավորի», ասաց Ալեքսանդր Գրիգորյանը:

Վլադիմիր Մարյանի խորը համոզմամբ, այսօր հնչող խոսակցությունները, թե թասրոն չկա, կամ այն ձգնաձգված է աղյուս, իրականությունը չի համադասարանում: «Այն ասելուսները, որ թասրոնը ձգնաձգված է աղյուս, ես հերքում եմ»: Դրամասիկական թասրոնի դերասանը վստահ է, որ թասրոններում հաճախություն կա, երիտասարդներն էլ թեթևաբեռ են այցելում թասրոն եւ կինո, սակայն կարողացած եւ տեղյակ են: Վլադիմիր Մարյանը զայրացած է նաեւ այն խոսակցություններից, թե իբր մտավորականները գործչեթ է ունենան փառապանություն մեջ: «Ինչո՞ւ կարող է դերասանը, ռեժիսորը՝ փառապանության մեջ չլինի, անհար է, բայց մի սարքերով մենք մեր ասելիքը բեմից ենք ասում»: Դերասանը կարծիք հայտնեց նաեւ, թե այսօր ինչ են բեմադրություններ արվում կամ ֆիլմեր նկարահան-

վում մեր բանակի, արցախյան դաշտերում մասին: Նա վստահ է, որ հիմա ճիշտ ժամանակն է, որդեսգի մենք մեր լուրջ խոսքն ասենք այդ մասին:

Սանիտարական անվան թասրոնի գեղարվեստական ղեկավարին հուզում է, որ այսօր թասրոնները գերի են սենսացված իրավիճակին՝ ի սարքերություն խորհրդային Երևանի, երբ թասրոնները գերի էին գաղափարախոսությանը: «Խորհրդային Երևանում մեզ ինչ-որ խաղացանկ էր դասարարված, չնայած ամեն բան էլ բեմադրում էինք, բայց այսօր թասրոնները գաղափարախոսության փոխարեն գերի են սենսացված իրավիճակին»: Ալեքսանդր Գրիգորյանը ցավով նշեց, որ այսօր մեզանում հակում կա դեռ լիցիտացիայի եւ բավական է նախագահի կամ մի իշխանավորի հասցեին հնչող ծիծաղելի մեթոդաբանական բեմադրություն դրվի, տոմսերն անմիջապես կտառով են անցանում: Ընդգծելով, որ մենք դաժանաբան ենք դաժանաբան արվեստ, բեմադրվող համընդհանրապես կոչվող հրաժարվում ենք մեզին:

Գ. Գ.

ACBA-CREDIT AGRICOLE

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն հայտարարում է մրցույթ բանկի 2007թ. տարեկան ֆինանսական հաշվետվության առաջին իրականացնելու նպատակով: Մրցույթին կարող են մասնակցել այն առաջնորակյա կազմակերպությունները, որոնք բավարարում են հետևյալ չափանիշներին.

1. ունեն միջազգային ծանայում,
2. առնվազն երեք տարեկան առաջնորակյա աշխատանքի փորձ: Մրցույթի մասնակիցները ղեկավարվում են ներկայացնելու հետևյալ ստորագրված պայմանագրերով:
1. առաջնորակյա կազմակերպության միջազգային ծանայման աստիճանը,
2. առաջնորակյա աշխատանքների մասնակցող աշխատակիցների աշխատանքային փորձը, որակավորման մակարդակը եւ միջազգային հաշվապահական որակավորում (ACCA, PCA եւ այլն) ունեցող աշխատակիցների քանակը,
3. առաջնորակյա ընդգրկման բնագավառները,
4. առաջնորակյա եզրակացումներ եւ առաջնորակյա եզրակացության ներկայացման ժամկետները (ներառյալ նախնական առաջնորակյա իրականացման ժամկետները),
5. առաջնորակյա իրականացման ընդհանուր գինը (ներառյալ բոլոր տեսակի հարկերը),
6. այլ տեղեկություններ: Մրցույթի դայմաններն են՝
1. առաջնորակյա աշխատանքները ղեկավարելու ոչ ուժ, քան 2008 հունվարի 20-ը,
2. առաջնորակյա եզրակացություն եւ «Նամակ ղեկավարությանը» փաստաթղթերը ղեկավարելու ոչ ուժ, քան 2007 թ. ապրիլի 15-ը, ընդ որում երկու լեզուներով կազմված փաստաթղթերն էլ ղեկավարելու ուժն ունենան միեւնույն իրավաբանական ուժը եւ ներկայացվեն ոչ ուժ քան 2008թ. ապրիլի 15-ը,
3. մրցույթային առաջարկները բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերի հետ միասին փակ ծրարով ղեկավարվեն ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿԻ կենտրոնական գրասենյակ, Բայրոնի 1 հասցեով մինչեւ 2007թ. ապրիլի 26-ը, ժամը 18:00,
4. առաջնորակյա կազմակերպության ֆինանսական համադասարան, որոնք ղեկավարվում են իրենց հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտներով: Մրցույթային առաջարկները կմուտավորվեն մրցույթային հանձնաժողովի կողմից եւ մրցույթի մասնակիցները գրավոր կտեղեկացվեն մրցույթի արդյունքների մասին մինչեւ 2007թ. մայիսի 1-ը: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ, ֆ. Երեւան, Բայրոնի 1 կամ զանգահարել 56-58-58, 56-85-85:

Կրայսլերի նշանի սակ

Ավստրիացի նշանավոր ջութակահար եւ կոմպոզիտոր Ֆրից Կրայսլերի (1875-1962) նվագադաշտային նվագախումբը այսօր էլ բեմից չեն իջնում: Օրերս «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում տեղի ունեցած միջազգային մրցույթի դափնեկիրներ, ջութակահար Կարեն Ընդադրյանի եւ դաշնակահարուհի Եկատերինա Լեոնյովայի (երկուսն էլ Մոսկվայից) երկուսն անցավ կրայսլերյան փոխադրումների նշանաբանով:

Կարեն Ընդադրյանի երեանյան կանոնավոր այցելությունները վկայում են, որ երիտասարդ ջութակահարը ցանկանում է միախառնվել հայկական երաժշտական մշակույթին: Դա ուրախալի կլինի, եթե հաշվի առնենք Ընդադրյանի երաժշտական ընդունակությունների բնույթը, նրա հնարավորությունների լայն ընդգրկումը: Զննարկա-նոմանսիկ ոճի ջութակահարը վարչապետն օգտագործում է հնչողության լայն ներկայացում, ընդամենը սարքերակելով հնչեցնողների ոլորտը: Անբախույց հուզականությունից զատ, ջութակահարը չի վայելում կիրառելի խլացված գունագեղություն եւ թեթեւ վրձնահարվածներ հիշեցնող մեֆի թեթևություն: Այդ իմպրեսիոնիստական հասկանիչները ընդհանուր ունենալի հիմնին զուգորդվելով՝ միասնական նստված են հաղորդում որոշ ստեղծագործություններ:

Այս առումով փայլուն տղավորություն բողբեց Ա. Խաչատրյանի երգողներին եւ Մ. Ռավելի Ջութակի սոնատի կատարումը: Խաչատրյանի՝ ձեռնված երգողները (1929), որը կատարողները զգացին իմպրեսիոնիստական, ռավելյան վաճառողի ոգով, ունկնդիրներին հմայեց երաժշտության բնական գեղեցկությամբ: Մոսկվայի դուետի նվագում առանձին գծերով ընդգծվեցին հայ երաժշտության դասականի դարձվածները, ռեպլիկները, առնչական տարրեր, ստեղծելով կենդանի իմպրովիզացիայի զգացողություն:

Արդիական ձեռնված հնչեց Ռավելի Ջութակի սոնատը (1927): Չեզոք սեմբոլիկ հանդարտ առաջին մասը հակադրվեց անսովոր սանգո-բյուրի ոճի դարային (ճիշտ այնպես, ինչպես մեկնաբանում էր Ալֆրեդ Ընդադրյանը 1970-ական թթ.) երկրորդ մասին: Տղավորվեց դաշնակահարուհու դարձիկային ռիթմիկ դրվագումը, որը ջութակահարի դարձիկային առաջատար մեղեդիայի դարձեց առավել արտահայտիչ: Վերջում մասնաձեռնվեցին շիկապետը նշանավոր երաժիշտներին հնարավորություն սկսեց փայլելու ոչ միայն տեխնիկայով, այլեւ անսամբլի ներդաշնակությամբ:

Մ. Ռավելի կատարումը որոշ մասով անդրադարձավ Արի Պյարեի (ծնվ. 1935 թ.) «Fratres»-ի («Եղբայրություն») մեկնաբանման վրա: Տարբեր կազմերի համար երաժշտացված վարձիքի գրած այդ երկը երեւանում հաճախ է կատարվում: Գրախոսող համերգում թեւ զսնվեց երաժշտության ներքին առանցքը, այդ երկի ճշգրիտ հոգեւոր չափումը ձեռք բերվեց միայն վերջին փուլում: Կարծում ենք, Ընդադրյան-Լեոնյովայի կողմից «Fratres»-ի լավագույն ընթերցումը դեռ առջեւում է:

Ճրագիրը սկսվեց եւ վարձիքից իսպառական երկերով, համերգի սկզբում կատարվեց Տարսիմի-Կրայսլերի «Վարիացիաներ Կորելլիի թեմայով» գործը, վերջում՝ Պապանինի-Կրայսլերի թիվ 24 Կարիսի վարիացիաները: Ընդադրյանն ուժեղությամբ ընթերցեց կատարման վրձնող կողմի վրա: Այդուհանդերձ, առավել ցանկանում են հնչեցնել դասնորական բնույթի ստեղծագործությունները, որոնք գրվում են մեր հնչողության լարված հագեցվածությամբ կամ թափանցիկությամբ (Մ. դե Ֆալայի Խոլմանական ժողովրդական սյուիտը, Է. Քլոյսի երեք լիտերալները), մեր ձեռքում արարական մեղեդիների տարաբնույթի կատարմամբ (Ռիսկի-Կորսկովի «Երեւանագրի» հասկանալի Ֆ. Կրայսլերի նվագադաշտային):

Չամերիկ հաջողությանը մեծապես նպաստեց դաշնակահարուհի Եկատերինա Լեոնյովայի ներդրումը, որը Մոսկվայի կոնսերվատորիայում ուղեւորու 3ու. Չայկովսկայի ընթերցանակ էր: Նրա փայլուն եւ արտահայտիչ նվագը նախկինում ոչ ոքի անտարբեր չթողեց:

ՄԱՆՏԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Արվեստագիտության դոկտոր

Ավեսման սոն Արարատյան հայրապետական թեմում

Մարտի 24-ին Արարատյան հայրապետական թեմը Ավեսման սոնի առիթով կազմակերպել էր ուժեղակալ միջոցառում: Ամենայն Հայոց Գարեգին Բ կաթողիկոսի բարձր սնօրհնությամբ Ավեսման սոնը հռչակվել է մայրության օրհնության օր: Մ. Արարատյան Ավեսմանի ավեսման սոնն ամեն տարի անփոփոխ նշվում է ապրիլի 7-ին: Այս տարի սոնը համընկել է Ավագ Երեւանի հետ, որի երկրորդ բոլոր եկեղեցիներում կմատուցվի ճաշատուրքի սուրբ դասարագ, մարդիկ դուրս կգան Պահիկի եւ կսոնեն Սբ. Զատիկը:

Մարտի 24-ին Հայ առաքելական եկեղեցին նշում է Գրիգոր Լուսավորչի մոսիսի փրկող սոնը, որն առանձնահատուկ է նրանով, որ խորհրդի փակ վարագույրը բացվում է մեկ օրով եւ մասնագրվում է սուրբ դասարագ:

Արարատյան Հայրապետական թեմի առաջնորդարանում առաջնոր-

դական փոխանորդ Ս. Նավասարդ արվ. Կոնյանի օրհնությամբ բացվեց 14-ամյա Լիլիթ Խալաթյանի անդրանիկ անհատական ցուցահանդեսը՝ նվիրված Սբ. Մարիամ Աստվածածնի Ավեսման սոնին: Սրբազանը մեկնասյա սոնի առիթով ընդհանրապես բոլոր մայրերին, հայրերին-գեղեցկուհիներին եւ բոլոր անմեղ հոգիներին, նշելով, «Մեռնի, ովքեր ակնածանում ու առաքիությունը որդես կյանքի ուղեցույց են դիտում, իրենց մախուր հոգին Երեւանում են սուրբ Մարիամի երկրային հետ: Վերջինս որդես բարեխոս իր միածին որդու միջոցով տիեզերքի մեջ հոգու խաղաղության առաջնորդ լինի»: Ցուցահանդեսը, որ ներկայացված էին Լիլիթ Խալաթյանի 30 աշխատանքներ՝ գծանկար, որմանկար, ծովանկար, մանրանկարչություն, արքայական եւ ավանդական ոճի գործեր, բնորոշում էին կնոջ իր գեղեցկությամբ:

Լիլիթի հետ զրույցից տեղեկացանք, որ աղջնակը մի ամիս անգամ մասնակցել է խառը ցուցահանդեսներին: Իսկ նկարել սկսել է վաղ հասակից եւ հմտանալու համար հաճախում է «Գույների մոլորակ» նկարչական խմբակը: Նիկոլ Աղբալյանի անվան թիվ 19 դպրոցի յոթերորդ դասարանի աշակերտուհին իր աշխատանքներում կնոջը սնանցնում է բնության գարնանի, նաեւ չորս տարեկանի հետ: Պատանի նկարչուհուն անդրանիկ ցուցահանդեսի առիթով ընդհանրապես եւ ուժեղակալ փորձիկ համերգով հանդես եկան Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի Արարատյան թեմի «Արարատ» երիտասարդական միության անդամները:

Ավեսման սոնի առիթով միջոցառման ավարտին սրբազանը «Աստվածաբան» եւ եկեղեցական տարեցույց նվիրեց ներկաներին:

Մ. Մ.

Մահացել է բանաստեղծ Վահրամ Տաճյանը

Վալիֆոնիայի Գլենդեյլ քաղաքում մարտի 25-ին մահացել է բանաստեղծ Վահրամ Տաճյանը: Ինչպես տեղեկացնում է Վալիֆոնիայի հայ գրողների միությունը, հրաժեշտ արարողությունը տեղի կունենա մարտի 28-ին, Բրեյնլի Ֆորեստյան գերեզմանատան Սոփիակ մատուռում, իսկ հողարկավորությունը՝ մարտի 29-ին նույն գերեզմանատանը: Հայաստանի գրողների միությունը ցավակցական հեռագիր է ուղարկել բանաստեղծի ընտանիքին:

Խոնրագիր Մելգոնյանի գրադարանի գրքերը փրկելու վերաբերյալ...

Կիլոսի խորհրդարանի հայ ներկայացուցիչ Վարդես Մահեստյանը ՀԲԸՄ-ի նախագահ Պերճ Սեդրակյանին է դիմել Մելգոնյան գրադարանի 25 հազար միավոր գրքեր փրկելու խնդրանքով, հաղորդում է Նիկոսիայից մեր թղթակից **Ջորջ Տեր-Բարդուղ**:

Այդ արժեքավոր ժառանգության մասն են կազմում 1900-ականների հրատարակության սփյուռնային թերթեր ու տարբերակներ եւ 19-րդ դարի հին գրքեր, որոնք հայտնաբերվել են կարճ ժամանակում, այնպես էլ Նիկոսիայի ամերիկյան ակադեմիայում (վարժարանում) եւ Ենթակա են փայտյան: Մահեստյանն իր նամակում ՀԲԸՄ-ի նախագահին հայտնել է, որ բանակ-

ցությունների ընդհանր իրեն հաջողվել է այդ գրքերի համար տեղ առաջնակից Կիլոսի համալսարանի գրադարանում: Այնտեղ խոսափել են այդ բոլորը ինդեքավորել, դասակարգել, ի հարկին ցուցադրել եւ նույնիսկ ինստրուկցիային կայր դասարանել:

Ըստ «Կիլոսիայի» էլեկտրոնային դաշտերակների, Կիլոսի համալսարանի ղեկավարի հետ զրույցից, խոսվել է նաեւ հետագայում համալսարանում հայկական բաժանմունք ստեղծելու հնարավորության մասին:

Մահեստյանը հույս է հայտնել, որ որն Մեղրակյանը դրական դասարան կստանա իր խնդրանքին եւ վերջնական կործանումից կփրկի այդ արժեքավոր գրական ժառանգությունը:

Ն. Ծ.

